

THE GOLDA MEIR MEMORIAL ASSOCIATION

העמותה להנצחת זכרה של גולדה מאיר

THE LAVON INSTITUTE FOR LABOR RESEARCH
3 NEHARDEA ST. TEL AVIV 64235, TEL: (03)238122

מכון לחקר תנועת העבודה ע"ש פנחס לבון
רח' נהרדעא 3, תל אביב 64235, טלפון: (03)238122

תדפיס מס' 57

לקטת מס' 57

מ כ ו ן ל ב ו ן

ארכיון העמותה להנצחת זכרה של גולדה מאיר

חטיבת התיעוד כע"פ

ראיון עם ד"ר איה מאיר - 5.12.1988

מאיינת: יהודית דייפן רונן

תדפיס מס' 57

לקלחת מס' 57

5.12.88 - ד"ר איה מאיר - ואיון עם ד"ר איה מאיר

מאיינת : יהודית רייפ-רזן

מספר בקלחת	מס' עמוד	תוכן
0 - 32	2 - 3	על התעיון להקצת הועדה לטיפול הנוער במצוקה. על הרכב הועדה.
32 - 81	3 - 5	על יוזמתה של גולדה מאיר להקצת הועדה. המצב החברתי בארץ באותה תקופה. עוד על הרכב הועדה ואישים שנמלדו חלק בפעולתה. על מבנה הועדה מחזיקה סמורקטורלית היודכית רזן פעולה.
81 - 156	5 - 7	על פעילות שהתעוררו תוך כדי עבודת הועדה: פעילות הנוער הערבי; והפרדה בין בנים לבנות; נוער ורום גידס במצוקה; נושא הבטחת הכנסה; חוסר בבתונים סמויאטיים שרונים ועוד. והשלכות לתוצאות מגלייתם של נושאים אלה לגבי קובעי המדיניות.
156 - 169	7	עוד על ארפי פעולת הועדה.
169 - 207	7 - 9	על המלצות הועדה והנסיונות ליישמן.
207 - 279	9 - 12	עוד על ארפי עבודת הועדה. על אישים נוספים שגשו במסגרת הועדה.
279 - 373	12 - 15	על חלקה של ד"ר מאיר במסגרת פעילות הועדה; על נושאים שונים שעלו במסגרת עבודת הועדה, ובדרכה נושא המגזר הערבי.
373 - 434	15 - 17	על התייחסותה של גולדה מאיר לפנתרים.
434 - 472	17 - 18	על התערבות דאש-ממשלה בנושאים חברתיים בכלל; על השפעותיה של הועדה בנושא ומכון שרותים ובווייתם ורדחה.
472 - 524	18 - 20	עוד על פעולת הועדה; הצעתה של ד"ר איה מאיר להצמכת פעולותיה של הועדה.

תדפיס מס' 57

לקטת מס' 57

דאָן עס ז"ר איה מאיר - 5.12.1988

מראיינת : יהודית רייפן רונן

ד"ר א. מאיר: את שאלת קודם על איך, מה קדם לוועדה הזאת. (0)
מה שאני זוכרת זה המצב, המצוקה וההתלבטויות
שגולדה הרגישה בדרך כלל סביב כל הנושאים החברתיים והמצוקות
שהיו לחלקים גדולים של האוכלוסיה או של הישוב, ולא פעם היו
משוחחים על זה בבית והיו הרבה פעמים שואלים אז מה לעשות, מה
אפשר לעשות. אני לא זוכרת בדיוק איך, אבל תוך כדי אחת השיחות
האלה עלה הרעיון, אני חושבת שזה היה בבית, בשיחה של המשפחה
הרחבה, שאולי כדאי להקים איזושהיא ועדה שבה יהיו חברים הרבה
אנשים מהרבה מחומים, גם ממוסדות שונים, ושינסו להתעמק בבעיות
ובשגיל להציע הצעות לפתרון, או הצעות להתמודדות. זה היה אחד
האיפיונים של אותה ועדה שהשתתפו בה אנשים צעירים ונכירים,
ממקצועות שונים, השתתפו בה אנשים שהיו עובדי משרדים שונים. כל
משרדי הממשלה ועובדים של משרדי ממשלה היו מיוצגים שם לא כנציגי
משרדים דוקא, אבל כאנשים שמתמצאים בתחומים השונים, השתתפו שם
אנשים מהאקדמיה, צעירים ומבוגרים, היו פרופסורים והיו אנשים
מתחילים, היו אנשים באמת, אפשר להגיד מכל השדרות, והתת-ועדות
בכל אחת מהן, היו אנשים מקשת רחבה כזאת ויצא שהרבה פעמים בתוך
ועדה נפגשו בפעם הראשונה אנשים שהתעסקו בעצם באותו הנושא
ובאותו תחום, אבל כל אחד מרשות אחרת או ממוסד אחר ולא היתה להם
הזדמנות אף פעם לשמוע אחד את השני, כך שהקיפו כל כעיה ובעיה
מזוויות שונות, והיה מפגש לשם למידה משותפת והידברות. זה היה
אחד הדברים המיוחדים. בדרך כלל כשמקימים ועדות אז יש איזושהיא

ועדה שהיא הומוגנית ואין מפגשים כל כך רחוקים, חוץ מזה השתתפו שם גם אנשים צעירים וגם אנשים שהיו, אפשר להגיד, שלא היו בעצם, לא בעלי מקצוע ולא בעלי תפקידים ולא פקידים ממשלתיים, אלא אנשים, ש... או כמוויכוח עסקי במתנ"סי נוער ואנשים מן השדה וגם נציגים של אנשי המצוקה עצמם, גם הם היו ביניהם.

י. רונן : הופיעו בפני הועדה או היו...

ד"ר א. מאיר : גם הופיעו וגם היו, אני לא זוכרת כעת בדיוק מי, אבל אם תעברי על השמות של כל חברי הועדה, אז תראי שיש שם גם אנשים פשוט מן העם. (32)

י. רונן : מה שמעניין שדווקא גולדה ודווקא בתקופתה, הועדה הוקמה ב-71.

ד"ר א. מאיר : לא, היא אמרה את העבודה שלה ב-72. אני חושבת עוד לפני זה. אני כבר לא זוכרת.

י. רונן : בערך, תאריך מדויק עדיין לא מצאנו בין פברואר לאפריל.

ד"ר א. מאיר : אני חושבת שזה '69, לא, '69 לא. כנראה.

י. רונן : בסביבה ההיא, כן, כן בכל אופן גולדה היתה עסוקה וטרודה בהרבה נושאים קשים וכבדים במדיניות חוץ ובטחון, וכאן פתאום הצטייר מין, מין הקמת ועדה מאד מאד רצינית, רחבה ותכליתית. זה בדרך כלל די מנוגד. תמיד כשמקימים ועדה אתה אף פעם לא יודע.

ד"ר א. מאיר : כן, לא, אז זה ככה. זה גם היה, אני לא זוכרת בדיוק מה קדם למה בדיוק ואין היתה סמיכות הפרשיות, אבל בערך באותה תקופה גם היה סיפוח הפנתרים. היתה,

היתה תסיסה חברתית, והיתה תסיסה בעיירות פיתוח ובנגיד הדור השני של העלייה של המעברות, והיתה שאלה באמת אין, איך לנהוג ומה לעשות והיתה הרגשה שצריך לעשות משהו קונסטרוקטיבי. גם היתה עליה מסויימת בנושא של עבריינות נוער שזה הדאיג. כך שהיה נסיון להתייחס לכל הבעיה כאילו, ברב המימדיות שלה. זה היה נקרא באמת. אני חושבת שהשם המקורי היה גם "הועדה לילדים ונוער במצוקה ולעבריינות נוער", משהו כזה. ואז גולדה קראה, היא החליטה על הקמת הועדה והיא קראה להתייעצות גם לכמה אנשים ואני חושבת שמה שהיה מאד מאד מיוחד גם כן, זה הפתיחות שלה, כי היא ידעה שזה לא התחום שבו היא עסקה ישירות, ואז היא היתה מוכנה לקבל דעות והצעות של הרבה אנשים שהם מהתחומים של נוער וחברה ולנסות למצוא את הדרך, וכך היא קראה לישראל כך שהיה ראש הועדה וגם לאחרים והציעה להם גם להתייעץ עם עוד אנשים ולהביא לה הצעות יותר מגובשות וככה לאט לאט הדור הזה נבנה וגם היתה היררכיה מסויימת לועדה עצמה, כי היתה ועדת היגוי, אני לא זוכרת, 10-12 אנשים. דרך אגב היו בה גם למשל, ישראל לנגורמן היה אני חושבת אז כבר, או סמנכ"ל של משרד הסעד או מנכ"ל, זאת אומרת היו גם חברים, היו חברים בוועדה גם אנשים בדרג בכיר וגבוה במשרדי ממשלה שרתמו את עצמם בצורה הדמוקרטית ביותר יחד עם אנשים אחרים שלא היו באותו דרג, זה באמת היה איפיון מעניין. והיתה ועדת היגוי שהיתה כפופה לראש הועדה וראש הועדה היה בקשר עם גולדה. עלשיו, בוועדת ההיגוי היו כמה יועצים שלא היו חברים בתת הצוותים בנושאים השונים וראשי הצוותים, כך שהיה גם מעין FEED-BACK בין הצוותים לבין עצמם, זאת אומרת דרך ועדת ההיגוי כשהיתה נפגשת, אני חושבת בערך פעם בחודש או משהו כזה, אני כבר לא זוכרת בדיוק, אני בטוחה שיש, יש בדיווחים של, שלא הצטרפו לחוברות של הפרסום. בטח יש גם פרוטוקולים או תעוד מדוייק כמה פעמים כל, כל ועדה נפגשה, ויכול להיות שגם בדו"חות של הועדות וכמה פעמים נפגשה ועדת ההיגוי ומתי, אז בוועדות ההיגוי, כל ראשי הצוותים מסרו דיו וחשבונו שוטף של פרק זמן, כל פרק זמן על מה קורה בכל ועדה ויצא שגם היו בעיות נגד שדנו בהם בכל אחת מהת ועדות שהביאו אותם לוועדת ההיגוי כך שהיה גם היזון חוזר בין תת הועדות השונות על בעיות

שדבנות, למשל אני זוכרת (81)

י. רונן : זהו, רציתי לנקש ממך בדיוק דוגמה.

ד"ר א. מאיר : אני זוכרת למשל, שני נושאים שאני חושבת שעלו, אם אני זוכרת נכון אפילו בפעם הראשונה בוועדה שלנו, אבל לא הייתי נשבעת. אבל, אחד: בוועדה שלנו היה חבר ערבי, זה היה סמי ג'ורג'י מנצרת.

י. רונן : אני מכירה אותו?

ד"ר א. מאיר : כן, שהיה גם כן _____ ובדרך כלל כשהקימו את הוועדה לא דיברו על, אם מדובר על יהודים, מדובר על ערבים, היה מובן מאליה שמדובר על יהודים, כי לא היו מודעים כל כך לבעייתיות של הנוער הערבי במיוחד. רצוי לזכור שזה היה לפני כמעט 20 שנה. ואז, האוכלוסייה הערבית הייתה יותר קטנה, הייתה יותר דוממת נגיד, לא כל כך ראו אותה, לא כל כך שמעו. אז הוא בצוות שלנו קיבל על עצמו לדווח על המצב של הנוער הערבי, ואז פתאום ראינו שיש גם בעיות מיוחדות ושבעצם לא הזכרנו את זה. למשל, הנושא הזה או הרעיון הזה הבאנו אותו לוועדת ההיגוי כדי לעורר את תשומת הלב שצריך לשים לב גם לנושא של הנוער הערבי. הייתה עוד דוגמה למשל...

י. רונן : והנושא הזה בסוף טופל?

ד"ר א. מאיר : התייחסו אליו כן, בהצעות האופרטיביות. כן, עכשיו, גם היה עוד דבר למשל, דיברו על נוער בדרך כלל ולא פרשו אם מדובר על בנים או מדובר על בנות, פתאום ראו שיש אולי גם בעייתיות של בנות ואז כל הרעיון, אפילו המושג של בנות במצוקה, אני חושבת עלה אז בפעם הראשונה. עכשיו, עוד דבר שזה בכלל פרט מעניין, אני חושבת שמהוועדה אנחנו הלכנו לראיין אני זוכרת גם את, שמו לב לנושא של נשירה מגיוס של

אוכלוסיות שלמות של נוער שבא מאוכלוסיות במצוקה, ואז הלכנו לראיין את אנשי כח אדם בצה"ל, ואז ראינו שוב פעם שיש כיס שלם של בעיה ושלאוכלוסיה הבעייתית בקשר לנושא הגיוס, אני חושבת שבהמשך לביקור שלנו אצל אנשי כח אדם בצה"ל צורף לועדה גם איש מצה"ל ואחד הגלגולים למשל היותר מאוחרים כל העניין של, של הקמת יחידות מיוחדות, טרום-גיוס, ולקראת גיוס של נטרים במצוקה שבגלגול עוד הרבה יותר מאוחר הם נערי רפול למשל, התחיל מהועדה. למשל זה פרט מעניין שאני חושבת שאפשר אפילו לקחת ולבדוק אותו ולחקור אותו ולגלות שבעצם הוא תולדה של הועדה.

עכשיו, היו עוד מקרים כאלה, שבעצם תוך כדי העבודה של הועדה, אני מתכוונת כל מיני תת-ועדות, עלו על נושאים שהיו בלתי ידועים עד אז, ולמעשה התחיל, אפשר להגיד, התחילו גופיני הטיפול תוך כדי עבודה. היה עוד דבר, למשל, הבטחת הכנסה. כל הנושא של הבטחת הכנסה בביטוח לאומי וגם הנושא של, איך קראו לזה, מס הכנסה שלי, זה גם כן יצא מאחת הועדות. היתה ועדה שעסקה בנושאים של הבטחת הכנסה ואני זוכרת את זה היטב. ארנון צוקרמן, היה יו"ר הועדה הזאת והוא גם כן דינוח על דברים בוועדת ההיגוי וגילו דברים שלא היו מודעים להם מספיק ושהוא מתוך דברים שהוא למד בוועדה, הוא הביא למשרד האוצר ומשרד האוצר שינה דברים וקבע החלטות כתוצאה מדברים שהתגלו לו תוך כדי עבודת הועדה. גם את זה אני בטוחה שאפשר לחקור. יש המון, המון דברים שאפשר לחקור אותם ולראות איך הם בעצם התחילו בוועדה. היו גם נושאים של שיכון שגילו אותם. אחר-כך עוד דבר, היה, שכחתי מה שמו _____ חביב. יו"ר הועדה וגולדה, אני לא יודעת בדיוק איך הם החליטו על זה, אבל לצורך העבודה של הועדה פתאום ראו שחסרים נתונים. פשוט חסרו נתונים סטטיסטיים שונים, אז ביקשו מאותו חביב שיעשה מין עבודת מחקר וסקר ראשוני ומכין ושיהיו נתונים לצורך עבודת הועדה וזה היה גם כן חומר חדש שלא היה ידוע לפני זה, נתונים שונים על מצב הנוער בארץ, כך שזה היה לעין קטליזטור, פשוט למידע שלא היה, שלא היה בנמצא. והיה עוד למשל פרט אחד אני זוכרת, וזה עשו כמה ועדות, גם בוועדה שלנו, עצם הגדרת המצוקה, מה זה מצוקה ומימדים של מצוקה, ואפילו כל הרעיון ורעיון למחקרים מדעיים של מדדים

למצוקה בעצם מקורו בעבודה של הועדה שעצם ההגדרה הביאה לחיפוש הגדרות.

ג. דונן : זאת אומרת שהיה כאן משהו מהפכני בקנה מידה רחב.

ד"ר א. מאיר : נכון. נכון. נכון עכשיו אם תלכי... גם למשל היתה ועדה בנושא חינוך, נושא חינוך משלים. אני חושבת שהועדה נתנה תנופה עצומה לנושא המתנ"סים. יכול להיות שחלק ממחקרים נעשו אפילו. אם תלכי לראיון את אותם ראשי תת ועדות שהם אנשי אקדמיה ותשאלו... כמו אדלר, מה שמו יעקב אדלר, לא יודעת, שכחתי, בכל אופן אדלר שהיה יו"ר של ועדה בנושאי חינוך או יונה רוזנפלד ואחרים. ותשאלו אותם האם הם יודעים על מחקרים שנעשו בעקבות העבודה של זה, אני בטוחה שהם יתנו לך (156)

רשימה של מחקרים.

ג. דונן : מה קורה, מה קורה כי את הרי בתחום. מבחינה מעשית. אני מבינה מתוך מה שקראתי שבמקום חצי שנה מתוכננת הועדה ישבה שנתיים. ומה אחר כך מבחינה מעשית?

ד"ר א. מאיר : אז ככה, ישבה פחות משנתיים. שנתיים לקח עד שכתבו את כל הדו"חות, כי חלק מההתמשכות הזאת זה היה עניין של כתיבת הדו"ח שזה פשוט בגלל ההעמקה והרצינות של העבודה וצריך עוד דבר לדעת, וזה גם כך שוכחים שכל העבודה של הועדה נעשתה בהתנדבות, חוץ ממזכירים, לכל ועדה היתה מזכירה, אז כל העבודה נעשתה בהתנדבות ואלה היו אנשים שעבדו כל אחד בעבודה שלהם, ונתן את הזמן הפנוי שלו כך שקשה מאוד לדרוש שבזמן הפנוי יגמרו את העבודה כל כך, כל כך מהר. זה, אף אחד לא קיבל שום שכר, אולי החזירו את הוצאות הנסיעה לירושלים או לאיזה מקום אחר. (169)

י. רונן : עכשיו מבחינה יישומית, את אומרת שאמנם תוך כדי, נתגלו דברים שיכול להיות שעקב המפגש הזה הבאמת מיוחד בין האנשים שעובדים בממשלה ובין אנשי השדה, והרי ביניהם תמיד ישנן התקפות של ויכוחים ופתאום הם צריכים לשתף פעולה בעצם ולהתמודד עם אותה בעיה וזה בעצם הנקודה החשובה במפגש, אז אני לא יודעת, אם אולי היום כבר יש אפשרות, אבל אולי את יודעת אם באמת נעשו דברים כתוצאה מכך שהועדה יושבה והחליטה החלטות, זאת אומרת מבחינה אופרטיבית, כי הועדה הרי הוקמה למטרה מאד תכליתית. היא הוקמה הרי באמת כדי לנסות ולהתמודד בצורה מוצלחת יותר עם בעיות חברתיות.

ד"ר א. מאיר : כן, כמו שאנשים לקחו לתשומת ליבם, אם זה משרדים אז כל משרד היה אמור לקחת לתשומת ליבו את ההמלצות שנוגעות לו. ועכשיו אם באמת הכל יושם או חלק יושם או רוח של דברים, נגיד, הלכו לאורם ודברים לוקחים יותר זמן, אז אני לא יכולה להגיד זה לוקח זמן לראות, צריך פשוט לרדת לגופו של ענין, לקרוא, לקרוא את ההמלצות ולראות מה קרה אחר כך ואיר קרה. אבל למשל, אני זוכרת בוועדה שלנו דובר על הענין של הצורך בהקמת תחנות לתכנון המשפחה ולהדרכה לחיי נישואין. אני בטוחה שזה נתן דחיפה לענין הזה. זאת אומרת, אני לא קראתי אותן לצורך הפגישה שלנו, אני לא קראתי עוד פעם, אז אני לא, לא זוכרת עוד דוגמאות, אבל אם את תקראי את ההמלצות, יצא לך לקרוא את כל ההמלצות? בכל ועדה יש תמצית של ההמלצות ויש גם חוברת אחת שהיא תמצית כל ההמלצות.

י. רונן : שהיא רק ההמלצות?

ד"ר א. מאיר : כן, אז אם תקראי את זה, ואני חושבת שחלק מההמלצות ייראו היום דברים מובנים שהם.

י. רונן : מובנים.

ד"ר א. מאיר: נכון, אבל זה סימן שאז עוד לא היה מובן ודברים הלכו לקראת, עכשיו אם זה היה תהליך כאילו היסטורי שהיה נעשה מאילו או לא את הדברים האלה צריך פשוט לבדוק, איפה היו ההתחלות והשוושים של דברים. אין לי, אין לי... אני גם לא איש מדע ולא עסקתי בזה אחר כך בנושאים המפורטים, אבל אין לי ספק שזה השפיע, חלק השפיע דרך הבנת דברים ורוח דברים, אם כל אחד שלמד, שלמד דברים אחרים או נוספים תוך כדי שהוא עבד וועדה וניסה ליישם אותם בתחום שלו אז זה נגיד יישום לא פורמלי, אבל אם משרדים לקחו והחליטו החלטות או שינו תקציבים בהתאם להמלצות, אני בטוחה שהיו דברים כאלה, אבל אני לא יכולה להגיד לך. אני פשוט לא, לא מוסמכת. (207)

י. רונן: מה היתה המעורבות של גולדה אם לדבור על טווח של כשנה, שנה ודוע שפחות או יותר, אנחנו לא מדייקים...

ד"ר א. מאיר: כן, כן, היא דרשה, היא דרשה והיא היתה מעוניינת כל הזמן לדעת, לקבל דיווחים. זה היה מאד, מאד איכפת לה, מאד חשוב לה, דיווחים מפורטים והיא קיבלה את הדיווחים גם מיו"ר הועדה, לא יודעת, אולי אפשר להסתכל ביומנים שלה, מתי וכמה היא נפגשה איתו, וגם היו מספר ועדות, מספר ישיבות מליאה שהתקיימו, שבהם כל חברי הועדה השתתפו, שהיא כינסה אותם ורצתה שהמליאה תשמע את הדיווח והיא היתה נוכחת כדי שגם היא תשמע את הדיווח השוטף על המהלך. אני חושבת שהיו 3 או 4 ישיבות כאלה שנמשכו כמספר שעות כל יום שנערכו בלשכה שלה.

י. רונן: כי באותה חוברת כפי שאת הזכרת של ריכוז ההמלצות אז יש שם בפתיחה הערכה מאד עמוקה, ביטוי להערכה מאד עמוקה לגולדה בנושא הזה, ונכון שבאיזשהו מקום, גם כל הרטיון הזה, אני לא יודעת אם זה היה דוקא שלה או כתוצאה משיחות, אף פעם הרי אי אפשר בדיוק לדעת, או כתוצאה משיחות כמו שאת אומרת עם ישראל כץ.

ד"ר א. מאיר: הרעיון היה שלה, הרעיון היה.

י. רונן: למשל שילוב הזה של אנשי מימסד עם אנשי שדה.

ד"ר א. מאיר: הרעיון היה שלה. ברוב צניעותי אני חושבת שהרעיון יצא מהמטבח כאן בבית.

י. רונן: כן? של השילוב הזה שלא יהיה שדה מול מימסד אלא שדה ו-.

ד"ר א. מאיר: נכון, נכון. ומוסדות שונים גם הסתדרות וגם ממשלה וכל המשרדים של הממשלה ולטפל בכל התחומים ואקדמיה.

י. רונן: טוב, אני...

ד"ר א. מאיר: בענין של ההערכה היה גם עוד דבר. היתה הרגשה אמיתית שהיא באמת רוצה לשמוע ושהיא באמת רוצה לדעת וזה לא ענין של כאילו לשלם מס שפתיים, לעשות משהו כאילו לראווה ולהגיד כן הם עושים או כן מטפלים. היה רצון כנה שאנשים, שכל השותפים, כל מי שמתתף, יש לו מה להגיד ומותר לו להגיד, והוא צריך להגיד ואין לו מה לפחד, ולא יקרה לו שום דבר ומעוניינים לשמוע מה שיש לוועדה להגיד, זה אני חושבת היה העיקר, זאת אומרת שראש הממשלה באמת איכפת לה מה קורה, באמת אכפת לה מהדיון.

היה עוד דבר, שכל... הועדה היתה פתוחה, זאת אומרת בהתחלה, כל מי שרצה להשתתף בוועדה יכול היה להציע את עצמו ולהצטרף, זאת אומרת זה לא היתה ועדה סגורה. נגיד, אמנם, היו אנשים שפנו אליהם וביקשו את השתתפותם וגם ראשי הצוותים היו יכולים לפנות למי שהם רצו לצרף אותו לצוות שלהם.

י. דונן : על פי שיקול דעתם?

ד"ר א. מאיר : על פי שיקול דעתם ובחירתם, וגם אני לא יודעת
אולי אפשר למצוא גם את זה, אם היה בא מישור
מהצדדים ואומר אני רוצה להשתתף בוועדה היו מצופים אותו, זאת
אומרת זה לא היה משהו סגור בשום צורה, למשל, אני זוכרת שאני
חיזרתי אחרי מה שמו שמעון, שמעון, היה מנהל בית-ספר לעבודה
סוציאלית, שמעון שפיר, שפיר. אני קראתי דו"ח שהוא כתב על
הוצליה ומאד מצא חן בעיני והיתה לי הרגשה שהוא יכול לעשות,
יכול להוסיף הרבה לעבודה, ואני חיזרתי אחריו שיבוא להשתתף
בוועדה שלנו. הוא לא רצה. הוא אמר: אני לא מאמין בוועדות, וגבול
את זה וככה, אבל הוא אמר, אבל יש לי מישור שאני נורא רוצה
לעזור לה, זאת רבקה בנית, אני מבקש אותך תכבלי אותה.

י. דונן : אז למה רבקה בנית התגלגלה?

ד"ר א. מאיר : כן, זה היה סיפור עצוב כי היא היתה אז אחרי
תקופת זכרון נורא קשה והוא רצה לעזור לה והיא
באמת פרחה בוועדה שלנו.

י. דונן : היא מסרה?

ד"ר א. מאיר : והיא באמת פרחה.

י. דונן : אבל חבל שהוא לא...

ד"ר א. מאיר : נורא חבל, אבל אחר-כך הוא אמר לי: את צדקת אני
מצטער שלא הוזמנתי לוועדה.

י. דונן : אבל בשלב מסוים אני מתארת לעצמי אחרי שגיבשתם
את הצוותים ובכל זאת מהשמות שאני עברתי ומהמעט

שאני יודעת אז באמת היו שם השמנה וסלתה של, של התחומים האלה, ככל התחומים זה לא... אז בסופו של דבר זה נסגר באיזשהו מקום.

ד"ר א. מאיר: כן, אחרי שגם... זאת אומרת זה לא היה פתוח במובן הזה, כן, כן, זה גם, זאת אומרת זה לא היה שמי שבא בא, ומי שהלך הלך, לא, זה היה, זו היתה עבודה רצופה ורצינית. אצלנו היתה ד"ר טאורשטיין, היא היתה ראש השרות לאם ויליד במשרד הבריאות. אז למשל המון דברים, להמון דברים העבודה בועדה נתנה, נתנה דחיפה. זה היה, לא רק שהמידע נאסף על ידי החברים ונמסר הלאה, אלא היתה התלמידות הודיות כאילו בכל, בכל הכיוונים, כל אחד למד מכל אחד, זה מה שהיה... (279)

ג. רונן: מה את עשיתל במה? באיזה תחום את היית אז כשאת היית יושב-ראש הועדה?

ד"ר א. מאיר: אני, גם, אני, אני, אני באתי מהתחום של הפסיכיאטריה של הילד, אבל עסקתי בנושאי התפתחות הילד לפני זה. אני באמת לא יודעת למה, באיזה זכות נבחרתי לזה.

ג. רונן: לא, זה לא שאלתי, אלא פשוט אני מנסה ללכת...

ד"ר א. מאיר: בריאות, זאת אומרת, השילוב של... זה היה תת ועדה שהיתה נוגעת לבריאות ועבודה סוציאלית. אז, לא יודעת למה, אני לא, אני לא יכולה להגיד למה שילבו דוקא את ה...
ה...

ג. רונן: לא מפני שאז, יכול להיות, אני, אני חשבתי על משהו אחר לגמרי, כי בגלל שאת עסקת ותחום שלך יכול מאד להיות, אני פשוט רציתי לנקש, אולי אם את זוכרת מקרים של ממש או, או איזה דיון או איזה ויכוח בין חברי הועדה איתך בנושא מסויים, פשוט קצת יותר להמחיש.

ד"ר א. מאיר: טרם, אני זוכרת,

י. רונן: אם את זוכרת?

ד"ר א. מאיר: זיכרון אני לא במיוחד זוכרת אבל אני זוכרת כמה דברים. למשל אני זוכרת שכשהתחלנו להתלבט בנושא של, אז מה זה מצוקה. מי הוא כן במצוקה ומי לא במצוקה, אז למשל הלכנו לכמה אנשים, היתה למשל, אני חושבת שהיא פרופסור, אני לא יודעת, לוטי זלצברגד בירושלים שנודע לנו שהיא, שהיא קצת עוסקת בנושא. אז למשל ראיינו אותה מספר פעמים כדי להעזר בהגדרת הנושא, או אני זוכרת שעלינו על הנושא של בעית הריונות לא רצויים ובעית ילדים, ילדים לא רצויים והנושא של הצורך במודעות לנושא תכנון משפחה ובכלל חיי נישואין, אז הלכנו וראיינו את מי שהיתה מנהלית של האגודה לתכנון המשפחה שהיתה אז בראשית, ראשית צעדיה ואני חושבת שהועדה נתנה דחיפה לכל הנושא, ואני לא, אני אף פעם לא בדיקה את זה, אבל אני כמעט בטוחה שאם נלך אליה, כמעט בטוחה שאם נלך אליה ונשאל אותה האם משהו ישתנה, ויכול להיות שכל מיני תקציבים נוספים אחרים, ושהיא הטיחה אחר כך יותר לפנות או להוציא... אני זוכרת כמה שהיא היתה אז צנועה, ממש מצחיק, או הנושא של הודעת הערובי למשל.

י. רונן: רציתי הרגע באמת לשאול אותך לגבי המגזר הערבי. סמי היה הנציג הערבי היחיד עד כמה שידוע לי.

ד"ר א. מאיר: כן, יכול להיות שכן, יכול להיות שכן, והיה משהו מאד מסתנין. אמנם הועדה שלנו היתה קטנה וכל אחד הרי הכין, כל אחד היה צריך להכין נושא ולהביא אותו כמעין נייד עבודה, פתיחה לדיון בנושא היחודי שהוא יצא ממנו. אז, אני זוכרת, הרי כל פעם היינו שואלים מי נגיד, מי בפעם הבאה, אז, אז סמי, בהתחלה הוא, הוא חיכה,

י. רונן : שיפנו אליך?

ד"ר א. מאיר : כן, ואני זוכרו שואד התושמתי מזה שרק כשהוא היה באמת בטוח, לגמרי, לגמרי, שבאמת אנוחו ודעים לשמוע מה שיש לו להגיד, ורק אחרי שהיה התחלה של הדיון, שהוא שמע שאת האחרים שמעו באמת באמונה ובהקשבה מלאה, הוא, אפשר להגיד, הוא נידב את הפרק שלו, וזה היה פרק מאיר עיניים יוצא מן הכלל, ממש ולא ידענו... למשל היום כולם יודעים שאנשים שבאים מהמשלוח, היום זה גם מהשטחים, מככה, מכפרים ערביים ישנים במקומות לא מקומות, אז זה כמעט לא היה כמעט ידוע הרבה דברים שמש לא היו ידועים. אז אנוחו בסיכום שלנו, בהמלצות אנוחו הבאנו את הרוב הזה. חלק, חלק לא מנוטל של התוצאות של הועדה היה גם ענין האינפורמציה. זאת אומרת איסוף המון אינפורמציה והבאה למודעות של דברים שלא היו ידועים מספיק, שהיו, היו סמויים. המידים, כל המידים של הבעייתיות של נוער, כל הנושא של נשירה מבתי ספר. אני חושבת שמפתחים ועוד כל מיני מסגרות. כאלו קיבלו דחיפה אחרי זה, אבל את הדברים האלה זה צריך לבדוק בכל משרד ומשרד אני כמעט בטוחה שאם יחקרו, אני אפילו יש מי שחקר, אני פעם הלכתי, לא זוכרת מה היה, הייתי צריכה להכיר משהו על הועדה והלכתי לספריה, לא מצאתי... לא זוכרת מה היה... הלכתי לספריה לחפש את הספר של הועדה ומצאתי ספר לגמרי משופשף ומעורן שאמר לי שטודנטים ממש לומדים אותו, אז זה הפתיע אותי.

י. רונן : טוב, עם סמי אני יודעת אני, אני פשוט המומה.

ד"ר א. מאיר : טוב, מזמן לא שמעתי אותו, אני לא יודעת מה איתו.

י. רונן : אני לפני שנתיים שלוש איבדתי קצת את הקשר איתו, אבל הוא תמיד חשש שהוא קישוט ושקוראים לו, זה לא רק בוועדה לנוער במצוקה, זה עוד קודם לכן בכל מיני פרוזמים, בגלל שהוא ערבי, ולכן החשדנות הגדולה, כי הוא אדם מאד גאה והוא

לא היה מוכן בשום פנים לתת את הסיפוק ליהודים שהוא בתור קישוט וכד'. אז אם את אומרת שבאמת הוא חידש הרבה.

ד"ר א. מאיר: אצלנו הוא הרגיש טוב. אני חושבת שאצלנו הוא הרגיש טוב מאד בוועדה.

י. רונן: טוב אני מתארת לעצמי. גם אם בסך הכל היו שם אנשים שהוא הכיר.

ד"ר א. מאיר: לא, כי באמת, היתה באמת כנות. היתה כנות אמיתית.

י. רונן: בסך הכל הוא איש מקצוע הרבה שנים.

ד"ר א. מאיר: כן, כן והוא באמת, הוא בעל שיעור קומה.

י. רונן: זה באמת מעניין שכל כך הרבה אינפורמציה, זאת אומרת לא ידעו אותה מקודם,

ד"ר א. מאיר: כן, אני באמת לא יודעת... (373)

י. רונן: את יודעת, אני פשוט חושבת כל הזמן, על אני פשוט מנסה בכל זאת לחזור לנושא של גולדה, לפרטים המקצועיים של הוועדה ולשקוע ולהסחף בים מאד מאד מעניין. אחת ההאשמות שלה זה הסיפור עם הפנתרים, פליטת הפה את מבינה, פה אני קוראת בדברי הכנסת ובפרוטוקולים ואנחנו משוחחות, ובעצם הוועדה הזאת היא התחילה עוד הרבה שנים קודם לכן בתפקידים אחרים.

ד"ר א. מאיר: (צלצול) הלו. את לא מנסה שום דבר מהדברים האלו.

י. רונן: זאת יודעת, מרגישה, אני מרגישה מין באמת עוול,

ד"ר א. מאיר: נכון, בהחלט.

י. רונן: ואני לא, תראי אני לא מהמשפחה ואני מצידי משתדלת להיות אוניברסיטאית, וכל אחד יש בו את ה...

ד"ר א. מאיר: הטבודה היתה באמת עניינית, אנחנו כעת יודעים את המושג של יחסי ציבור ופרסומאות ותקשורת. לא עסקו בזה, אף אחד לא התעניין להפיק ולהתגאות ולקשור כתרים, ממש, זאת היתה ממש עבודה מאומצת ועניינית, זה קודם כל. אחר-כך, זאת הרי עבודה נורא קשה. זאת אומרת, הכי טוב, אפשר ללמוד דברים ואפשר להמליץ המלצות אבל מזה ליישום המלצות זה דבר אחד ולשנות מצב חברתי או לשנות מצב של מצוקה זה עניין של שנים, אז זה לא לתלות דגל, אז היו אנשים שגם לא, לא האמינו שאפשר לעשות משהו. ושביל לדעת שבאמת נעשה או שיש התחלות צריך להתעמק.

י. רונן: טוב, זה באמת דבר ש... זאת אומרת במקום להגיב כל הזמן על אותן פליטות פה שהיו, אף אחד לא מכחיש אותן.

ד"ר א. מאיר: כן וגם, וגם כבר, וגם וגם בעצם הוציאו את המילים מהקשרן. הרי, הרי הסיפור הזה ככה. היא לא סתם אמרה הם לא נחמדים. שאלו אותה, אמרו לה אבל היתה אלימות, אבל אמרו לה אבל הם נחמדים. מישהו אחר אמר, אז על זה היא ענתה, הם לא נחמדים. היא התכוונה, התנהגות אלימה היא לא נחמדה, היא לא התכוונה להגיד על האנשים שהם כאלה או כאלה וזה היה בתגובה, זה גם כן שוכחים. זה היה מין מילכוד כזה.

י. רונן: כן, טוב, אני פשוט מקווה למרות שאני לא רוצה להישמע יומרנית, אבל אני באמת מקווה שבכל מיני דרכים של פרסום והבאה לידיעת הציבור, לא חשוב כרגע באיזה דמת גיל, אלא אני חושבת שדוקא הציבור הרחב ולא אקדמאי אחד שידע את

האמת כולה או ידע פנים שונים שעד עכשיו לא שמו לב אליהם וישאר עם הידע שלו וזהו, אז באמת אנו, אנוחנו בכל אופן מרגישים כרגע שחשוב מאד להאיר את כל אותם, כל אותם פרקים שהם מאד מאד חשובים, שפשוט כאילו נמחקו. (434)

ד"ר א. מאיר: נכון, נכון, נכון. ועכשיו אני רוצה להגיד עוד דבר. נגיד את אמרת קודם ראש ממשלה עוסק בחוץ ומה, ובטחון. נגיד ההרגשה הזאת שראש ממשלה צריך לשים לב למצב, אם אפשר להגיד ככה למצב העם, למצב האנושי, היה מאד, מאד ברור, והרצון לקשר יותר ישיר. למה קורה עם כל אחד ואחד לפי דעתי היה... עד כדי כך שאותי מפתיע נגיד בשנים האחרונות שאין ההרגשה שראש ממשלה מתעניין בחיים שלי.

י. רונן: נכון, אבל באמת הענין הזה של הכו הזה של גולדה שהתעניינה, זה מצחיק שאנחנו מדברות על זה כך, כי...

ד"ר א. מאיר: פתאום גילו שדברים כאלה כמו שכסף, שנגיד, שהשכר פחות משכר מינימום, אז לו היתה כעת ועדה כזאת בעוד חודשים כבר כולם היו מקבלים שכר מינימום זה היה. יש דברים שכדאי היה לך כאילו לעשות כמו ובדיקה של עוגה להכניס מחט פה ושם.

י. רונן: זאת אומרת את מציעה שאני אבדוק את הועדות,

ד"ר א. מאיר: כדאי לך, כן.

י. רונן: זאת אומרת את מטרות התה ועדות השונות.

ד"ר א. מאיר: כן, שורה.

ג. רונן : ולנסות להוציא איזו דוגמה.

ד"ר א. מאיר : כל אחת - 3-4, נגיד העניין של המתנ"סים. טכשיו מתנ"ס זה בכל מקום, אבל אני חושבת שאלו היו הצעות בהתחלה.

ג. רונן : ברגע שזה עלה, ברגע שהן היו הצעות אז כבר מאלין, אם זה היה קיים ופועל כהלכה אז לא היו מציעים, היו אומרים קחו דוגמא או נשפר וכו'. אז את מציעה שאני אכנס כאן יותר לעומד.

ד"ר א. מאיר : הסיפור, כל הסיפור של שיקום שכונות גם כן קיבל תאוצה.

ג. רונן : ותכנון המשטחה.

ד"ר א. מאיר : ותכנון המשטחה והעניין של הצבא, תראי את זה, של טעונוי טיפוח בצבא. זה באחת מההמלצות, אני חושבת בועדה שלנו. ומי שיעשה פעם מחקר על ה... אני באמת, אני דוקא פעם רציתי להציע להם שיעשו מחקר, למשל... (472)

ג. רונן : אני רציתי להתייעץ איתך, אני חשבתי פשוט על הועדה הזאת באמת כנושא גדול וחשוב בתחום מדיניות הפנים.

ד"ר א. מאיר : נכון,

ג. רונן : האם בתקופת... אני כרגע מגבילה את עצמנו רק לשנים 69-74, אם יש עוד נושא בתחום נושא הפנים שאת היית מציעה לי להתעמק בו, או שאת אומרת שאם אני הולכת באמת על העניין הזה ואני בודקת גם את הנושאים הספציפיים יותר עם איזו דוגמא שבזה אני עושה...

ד"ר א. מאיר: שרית טוב.

י. רונן: כן.

ד"ר א. מאיר: אני לא זוכרת כעת, זאת אומרת וגם אחרי זה היתה באמת כבוד מלחמת יום הכיפורים.

י. רונן: טוב, זה כבר סיפור אחר. לא, אם זה לא בא לך מיד כי זה, זה באמת ארוע דרמטי.

ד"ר א. מאיר: כן, זה רוב מימדי, מה שהיה כל כך מיוחד זה הרב מימדות, שתי וערב על כל, כל הכוונות.

י. רונן: ומאז לא כמה עוד ועדה כזאת.

ד"ר א. מאיר: לא, אבל מה שאני רוצה להגיד לך, אני חושבת שלו היתה ועדה כזאת, כעין ועדה מתמדת או משהו כזה שמתחדש זה היה מועיל מאד. זה מודל, זה גם בעיני, וזה, וזה מה שאמרתי לך אז בטלפון, זה מודל בזה שמשתתפים בו אנשים מכל, מכל אפשר להגיד שדרות העם, כל הגילים, מכל המוסדות, שדרות מכל המשרדים, מין CROSS SECTION כזה שבא ביחד. כמעט לא קיים, זה מודל נדיר.

י. רונן: בסדר, אני אקח את הצעתך.

ד"ר א. מאיר: כמה שזה לא מספיק! ...

י. רונן: זאת אומרת כאילו שבתקופה שלפני היותה ראש ממשלה אז את כאילו אומרת, שבמצב הסניטציה והפיתוח הסביבתי וחשמל ומים כאילו שבמקומות מסויימים לא היו.

ד"ר א. מאיר: נכון.

ג. דונן: צריך לבדוק את זה.

ד"ר א. מאיר: צריך לבדוק את זה, אבל תוכלי למצוא עוד כמה אנשים של עזרה למגזר הערבי. בטח לא מספיק ויכול להיות שזה היה גם כן בתגובה לפניות שלום, אבל אני יודעת שהיו כמה מקרים, לפחות שפניות של אנשים מכפרים מסויימים בענד והיו אסירי עזרה.

ג. דונן: בסדר, אני מבדוק את זה. (524)